

EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA VADOŠĀS IESTĀDES (VI) 2015.GADA 22.JŪLIJA SKAIDROJUMS

par "VI vadlīniju attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2007.-2013.gada plānošanas periodā"¹ 43. punktu, **kas nosaka projekta īstenošanas termiņu "mazos"² projektos un tā pagarinājuma iespējas**

(šis skaidrojums neattiecas uz finanšu vadības instrumentiem)³

1. "VI vadlīniju attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2007.-2013.gada plānošanas periodā" 43. punkts nosaka:

Gadījumos, kad iestāji projekta īstenošanas beigu termiņš (attiecināmo izdevumu perioda beigās), kas noteikts saskaņā ar noslēgto līgumu vai vienošanos par projekta īstenošanu (turpmāk – līgums), taču projekta rezultāti un projekta mērķis nav sasniegts (t.sk. nav nodrošināta projekta rezultātu ilgtspēja un izmantošana atbilstoši projektā noteiktajiem mērķiem) un nav iespējams pagarināt projekta īstenošanas termiņu atbilstoši aktivitātes noteikumos noteiktajam projektu īstenošanas termiņam, tad, lai attiecinātu izdevumus, kas veikti līdz projekta īstenošanas termiņa beigām, kas noteikts saskaņā ar noslēgto līgumu, sadarbības iestāde (turpmāk – SI) (ja nepieciešams, sadarbībā ar atbildīgo iestādi (turpmāk – AI)) vai AI, rūpīgi izvērtējot katru gadījumu, atsevišķos pamatotos gadījumos var pieņemt lēmumu piešķirt finansējuma saņēmējam projekta pabeigšanas termiņa pagarinājumu, nosakot, ka projekts ir jāpabeidz, vēlams, ne ilgāk kā sešu mēnešu laikā⁴ pēc līgumā noteiktā termiņa.⁵ Attiecībā uz projektiem, kas nav lieli projekti EK Regulas 1083/2006 39.panta izpratnē, gadījumos, kad SI vai AI uzskata par pamatotu – projekta pabeigšana jānodrošina ne vēlāk kā līdz 2015.gada 31.decembrim. Nosacījums attiecināms uz projektiem, kuros uz līgumā noteiktā termiņa beigām veikti darbi vismaz 70% apmērā no projektā plānotā⁶. Izdevumus, kas radušies pēc līgumā noteiktā termiņa beigām, un projektā nav iespējams veikt grozījumus saskaņā ar MK noteikumos Nr. 419⁷ minēto, finansējuma saņēmējs sedz no saviem līdzekļiem. Kopējais darbu vai piegāžu pabeigšanas termiņš, t.sk. izdevumu veikšana un atbilstība projektā nedrīkst pārsniegt EK regulā noteikto izdevumu attiecināmības periodu⁸, kas ir 2015.gada 31.decembris.

2. VI skaidro, ka attiecībā uz „maziem” projektiem attiecīgā AI vai SI atbilstoši kompetencei rūpīgi izvērtē katru projektu, tā īstenošanas progresu, reālās iespējas sasniegt projektā noteiktos rādītājus un mērķi kopumā, nodrošināt ilgtspēju (ja attiecināms), t.sk. finansējuma saņēmēja finanšu iespējas, kā arī izvērtē finansiālās ietekmes risku uz kopējo Eiropas Savienības (ES) fondu finansējuma izlietojumu, un **atsevišķos pamatotos**

¹ http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2014/2.2_10.1_attiec_un_neattiec_vadl.pdf

² Projekti, kas nav lieli projekti Padomes regulas (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999 (turpmāk – EK regula Nr. 1083/2006), 39.panta izpratnē.

³ Par finanšu vadības instrumentiem VI gatavo atsevišķu skaidrojumu.

⁴ No projekta pabeigšanas pagarinātā termiņa neatskaita dīkstāves vai tehnoloģiskos pārtraukumus.

⁵ Līgumslēdzējinstāde uzņemas atbildību par lēmumu piešķirt termiņa pagarinājumu projekta pabeigšanai, lai sasniegtu projekta mērķi, apzinoties iespējamus riskus, t.sk. finanšu riskus un sekas.

⁶ Atsevišķos gadījumos, piemēram, piegāžu līgumu izpildē, kad nav iespējams noteikt veikto darbu procentuālu progresu vai tas atšķiras no Vadlīnijās noteiktā, SI un/vai AI izvērtē, vai izpildītie darbi ir pietiekami, un projekta pabeigšana pagarinātajā termiņā būs reāli iespējama.

⁷ MK 2007.gada 26.jūnija noteikumi Nr. 419 "Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu".

⁸ Saskaņā ar Padomes 2006.gada 11.jūlija regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 56.pantā noteikto.

izņēmuma gadījumos, kad lielākā daļa projektā paredzēto darbību jau ir pabeigta un projekta īstenošana ir sekmīgā noslēguma fāzē⁹, **var pieņemt lēmumu atļaut to pabeigt par finansējuma saņēmēja līdzekļiem arī pēc 2015.gada 31.decembra - līdz 2016.gada 30.jūnijam un ārkārtas gadījumos ne vēlāk kā līdz 2016.gada 20.septembrim** - pie nosacījuma, ja SI un AI ir vienota un stingra pārliecība par sekojošo:

- 1) projekta īstenošana tiks pilnībā sekmīgi pabeigta;
- 2) projekta funkcionalitāte tiks nodrošināta, un projekta mērķis tiks sasniegts;
- 3) SI vai AI **būs veikusi pārbaudi projekta īstenošanas vietā pirms pagarinājuma pieprasījuma iesniegšanas VI saskaņošanai un pēc projekta pabeigšanas**, gūstot pārliecību par attiecīgi iespējamu un faktisku projekta pilnīgu pabeigšanu, funkcionalitātes nodrošināšanu un mērķu sasniegšanu, par to apliecinot VI.
3. Uzsveram, ka šāds risinājums ir iespējams tādos atsevišķos gadījumos, kad projekta termiņa nepagarināšana varētu radīt būtisku negatīvu ietekmi uz valsts budžetu un uz kopējo ES fondu finansējuma izlietojumu. Katrs šāds gadījums obligāti un savlaicīgi ir jāaskaņo ar VI, attiecīgajai AI vai SI atbilstoši kompetencei iesniedzot VI argumentētu pamatojumu par projekta īstenošanas termiņa pagarināšanas nepieciešamību pēc 2015.gada 31.decembra un apliecinājumu par šī skaidrojuma 2.punktā minēto pārliecības gūšanu un apņemšanos nodrošināt nepieciešamās pārbaudes.
4. Sniedzot VI šādu projekta īstenošanas termiņa pagarināšanas pieprasījumu un apliecinājumu par gūto pārliecību un apņemšanos veikt mērķa sasniegšanas pārbaudi projekta īstenošanas vietā, obligāti norādāma vismaz šāda informācija, pielāgojot katram gadījumam atsevišķi un svarīgāko pēc būtības:
 - 1) aktuālais projekta statuss: paveiktie darbi, deklarētie izdevumi EK, finansējuma saņēmēja veiktie izdevumi, kopējā projekta attiecināmo un neattiecināmo izdevumu summa, problemātika (iemesli, pamatojums pagarinājumam, riski, risku vadības pasākumi);
 - 2) ES fondu projekta ietvaros kopējā izdevumu summa, ko finansējuma saņēmējs plāno veikt līdz 2015.gada 31.decembrim un ko varēs deklarēt noslēguma izdevumu deklarācijā EK;
 - 3) atlikušās darbības projekta pabeigšanai: vēl nepaveiktie darbi, atlikušās darbības, aktivitātes un izmaksas;
 - 4) projekta beigu termiņš, kādu ir plānots noteikt;
 - 5) argumentācija/pamatojums, kāpēc termiņa pagarināšana ir pamatota un atbilstīga šajā skaidrojumā minētajiem kritērijiem un priekšnosacījumiem.
- 4.¹ **Gadījumos, kad projekta pagarināšanas nepieciešamības un pabeigšanas rīcības plāna argumentēšanas un saskaņošanas process norisinājies jau līdz ar MK noteikumu grozījumu saskaņošanu, nav nepieciešama vēl atsevišķa pieprasījuma VI iesniegšana par attiecīgā projekta termiņa pagarināšanu, ņemot vērā, ka VI saskaņojumu par pagarinājumu sniegusi pie MK noteikumu grozījumiem. AI attiecīgi uzņemas atbildību par pienācīgas pārliecības gūšanu projekta sekmīgai pabeigšanai.**

⁹ Nav pieļaujama tādu projektu pabeigšanas termiņa pagarināšana pēc 2015.gada 31.decembra, kuru ietvaros norit iepirkuma procedūra vai cita veida dokumentācijas sakārtošana vai saskaņošana, un reālie darbi nav uzsākti. Tāpat jāņem vērā, ka pagarināto projektu administrēšana, uzraudzība un kontrole no līgumslēdzējinstādes puses jānodrošina iestādes esošo Tehniskās palīdzības finanšu līdzekļu ietvaros.

5. Papildus vēršam uzmanību, ka SI vai AI informē finansējuma saņēmēju par finanšu korekciju 100% apmērā par līdz tam izmaksāto publisko atbalstu projekta ietvaros gadījumā, ja projekts netiek pabeigts un projekta mērķis netiek sasniegts līdz pagarinātajam projekta īstenošanas termiņam¹⁰.
6. Gadījumā, ja SI un AI piekrīt pagarināt projekta īstenošanas termiņu pēc 2015.gada 31.decembra un VI saskaņo projekta īstenošanas termiņa pagarināšanu, ir jāveic grozījumi attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu un līgumā vai vienošanās par attiecīga projekta īstenošanu.
7. Ja finansējuma saņēmējs veic projekta pabeigšanu par saviem līdzekļiem pēc 2015.gada 31.decembra, finansējuma saņēmējam ir jāturpina atskaitīties AI/SI pēc iepriekšējās prakses, iesniedzot progresa pārskatus un finanšu atskaites par projektā veiktajiem izdevumiem (apmaksātiem rēķiniem), lai AI vai SI var izsekot projekta īstenošanas progresam un mērķa sasniegšanai. Specifiskus nosacījumus atrunā līgumā vai vienošanās par attiecīga projekta īstenošanu, t.sk. nosakot konkrētu pēcuzraudzības periodu.
8. Līdz 2016.gada 31.martam AI vai SI apstiprina un iesniedz apmaksai (ja attiecināms) Maksājumu iestādei maksājumu pieprasījumu par izdevumiem, ko šāda projekta ietvaros finansējuma saņēmējs ir veicis līdz 2015.gada 31.decembrim, neieturot noslēguma maksājumu līdz projekta pilnai pabeigšanai un mērķu sasniegšanai¹¹, **ja tas ir paredzēts Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu un līgumā vai vienošanās par attiecīga projekta īstenošanu.**
9. **SVARĪGI: iestādēm jādokumentē visi minētie lēmumu pieņemšanas procesi, jānodrošina izsekojamība, pietiekoša risku pārvaldība un jāievēro drošas finanšu vadības principi.**
10. VI informē Valsts kasi un Revīzijas iestādi regulāri un pēc nepieciešamības par šādu pagarināto projektu sarakstu un statusu.
11. AI vai SI nekavējoši informē VI, Valsts kasi un Revīzijas iestādi, ja pēc 2015.gada 31.decembra pagarināto projektu ieviešanā ir konstatēti būtiski neplānoti riski, sniedzot savu vērtējumu un plānoto rīcību.

Skaidrojums par maksājumu veikšanu pēc projekta ieviešanas beigu termiņa:

12. Maksājumi, ko finansējuma saņēmējs veic par pakalpojumu sniegšanu vai darbu izpildi pēc projekta ieviešanas beigu termiņa, ir attiecināmas, ja darbu veicējs vai pakalpojumu sniedzējs ir nodalījis izmaksas (faktiskos darbus) par darbu vai pakalpojumu apjomiem, kas veikti līdz projekta ieviešanas termiņa beigām, no izmaksām par darbu vai pakalpojumu apjomiem, kas veikti pēc projekta ieviešanas beigām. Sadarbības iestādei jāpārliedz par attiecīgi norādīto izmaksu nodalījuma atbilstību, t.sk. līgumā starp finansējuma saņēmēju un izpildītāju noteiktajam. Attiecināmi ir tikai tie finansējuma saņēmēja maksājumi darbu veicējam vai pakalpojumu sniedzējam, kas veikti par darbiem vai pakalpojumiem, kuri radušies līdz projekta īstenošanas termiņa beigām. Šādos

¹⁰Atbilstoši VI vadlīniju Nr. 10.10. "Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos" (skat. http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2014/13.1_10.10_vadliniju_fin_korekcijas_2_p_18.07.2014.pdf) 2.pielikuma 6.punktam

¹¹ Atbilstoši MK 2010.gada 9.novembra noteikumu Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība” 16.3., 25.6. un 26.5. punktam parastajā kārtībā noslēguma maksājums (vismaz 10% no Eiropas Savienības fonda projektam piešķirtā Eiropas Savienības finansējuma un, ja projektā ir paredzēts, valsts budžeta finansējuma apmēra) būtu jāveic tikai pēc projekta īstenošanas

gadījumos aicinām sadarbības iestādi objektīvi noteikt un fiksēt pie projekta dokumentācijas datumu, līdz kuram finansējuma saņēmējam jāveic samaksa par darbiem vai pakalpojumiem, lai tie varētu tikt uzskatīti par attiecināmiem.

13. Veikto darbu vai sniegto pakalpojumu izpilde līdz projekta īstenošanas beigu termiņam un to attiecināmība ir jāvērtē kontekstā arī ar projektā noteiktā mērķa sasniegšanu.

Skaidrojums par “mazu” projektu īstenošanas termiņu pagarinājumu, ja finansējuma saņēmējs ir iesniedzis pieprasījumu AI/SI pēc 2015.gada 31.decembra vai pēc projekta īstenošanas beigu termiņa (ja termiņš bija pirms 2015.gada 31.decembra)

14. “Mazos” projektos projekta īstenošanas termiņa pagarinājums pēc 2015.gada 31.decembra nav atbalstāms, ja finansējuma saņēmējs **pēc 2015.gada 31.decembra** vai pēc projekta īstenošanas termiņa beigām (ja termiņš bija pirms 2015.gada 31.decembra) ir iesniedzis līgumslēdzējam pieteikumu par “maza” projekta īstenošanas termiņa pagarinājumu vai informējis līgumslēdzēju par šādu nepieciešamību. Nav pieņemams, ka finansējuma saņēmējs tikai pēc projekta īstenošanas termiņa beigām vēršas pie līgumslēdzēja par konstatēto problēmu pabeigt projektu jau pēc beigu termiņa vai šo faktu pēc projekta beigu termiņa konstatē pats līgumslēdzējs vai cita kontrolējoša iestāde bez iepriekšējas finansējuma saņēmēja proaktīvas rīcības.
15. Tomēr, ja ir situācija, kā aprakstīts 14.punktā, bet AI/SI konstatē iespēju projekta mērķi sasniegt pēc 2015.gada 31.decembra vai pēc projekta īstenošanas termiņa beigām (ja termiņš bija pirms 2015.gada 31.decembra) un nekonstatē citus būtiskus pārkāpumus vai trūkumus projektā vai finansējuma saņēmēja rīcībā, AI/SI var lemt par šādiem risinājumiem:
- AI/SI var izvērtēt, vai projektu pēc 2015.gada 31.decembra ir iespējams **pabeigt trūkumu novēršanas ietvaros**, sagatavojot trūkumu novēršanas plānu;
 - Gadījumā, ja MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu nav paredzēta īpaša noslēguma maksājuma veikšanas kārtība, noslēguma maksājumu finansējuma saņēmējam nevar veikt pirms projekta pabeigšanas, mērķu sasniegšanas. Līdz ar to tiem projektiem, kurus nav iespējams pabeigt un par kuriem AI/SI nevar iesniegt gala maksājuma pieprasījumu Valsts kasei līdz 2016.gada 31.martam, neizmaksā noslēguma maksājumu. Vēršam uzmanību, ka noslēguma maksājums ir 10% no gala attiecināmajām izmaksām, t.i., 10% no finansējuma saņēmēja atbilstīgajiem izdevumiem līdz 2015.gada 31.decembrim, ja vien līgumā par projekta īstenošanu nav noteikts cits ātrākais termiņš. Vienlaikus, pamatotos gadījumos, lai finansējuma saņēmējs nezaudētu visu līdz šim izmaksāto finansējumu paralēli var risināt jautājumu par iespēju pabeigt projektu trūkumu novēršanas plāna ietvaros, bet ne vēlāk kā līdz pārliecības gūšanai par projekta pabeigšanu līdz AI/SI noslēguma izdevumu deklarācijas un noslēguma apliecinājuma sagatavošanai;
 - AI/SI izvērtē, vai projekta mērķis ir sasniegts arī bez kādas atsevišķas projekta komponentes (kas nav pabeigta). **Ja AI/SI pārliecinās, ka projekta mērķis ir sasniegts arī bez atsevišķas nepabeigtas komponentes**, kuru var nodalīt no pārējiem projekta darbiem, AI/SI attiecīgi nesamaksā par šo nepabeigto komponenti.
16. AI/SI, 15.punktā minētajos izņēmuma gadījumos, jānodrošina skaidri izsekojami dokumentēti lēmumi ar skaidru argumentāciju, kāpēc šāda iespēja trūkumu novēršanas perioda ietvaros ļaut pabeigt projektu tiek dota konkrētajos gadījumos. AI/SI jānodrošina, ka iespēja tiek dota tikai atsevišķos gadījumos, kad nav konstatējama finansējuma saņēmēja nolaidība, bezdarbība un kad ir skaidrs objektīvi realizējams finansējuma saņēmēja projekta pabeigšanas atlikušo darbu trūkumu novēršanas rīcības plāns.